

Sociale Statistieken 2013 onderschatten de energiearmoede

Reactie Samenlevingsopbouw op de Sociale Statistieken 2013 van de VREG

Woensdag werden de Sociale Statistieken 2013 van de Vreg gepresenteerd. Deze bundelen jaarlijks de cijfers over de sociale openbare dienstverplichtingen, die de Vlaamse energieregulator verzamelt en bundelt. Het rapport beweert dat bij de twee Vlaamse distributienetbeheerders – Eandis en Infrax – de energiearmoede in 2012 niet is toegenomen. Het project Energie en Armoede van de sector Samenlevingsopbouw stelt zich hier ernstige vragen bij. De energiearmoede wordt in dit rapport danig onderschat. Mensen die genoodzaakt zijn om allerhande mensonwaardige overlevingsstrategieën toe te passen om hun huis te verwarmen, zitten niet in deze cijfers.

Samenlevingsopbouw erkent dat de Sociale Statistieken 2013 waardevol zijn. Ze geven een algemeen beeld van de situatie. Maar voor het meten van de energiearmoede zijn deze cijfers minder geschikt. Zo houden ze geen rekening met de manieren waarop mensen in armoede moeten overleven, zeggen niets over mensen met een budgetmeter zonder geld om die op te laden, en geven geen beeld van de realiteit waarin gezinnen met een stroombegrenzer zitten.

Overlevingsstrategieën

De cijfers van de Vreg hebben het enkel over mensen die hun gas- en elektriciteitsrekening niet kunnen betalen. Maar het probleem is veel breder dan dat. 'Energiearmoede dat betekent ook gezinnen die heel veel moeite doen om hun facturen te betalen maar daardoor in mensonwaardige omstandigheden leven', zegt Mieke Clymans opbouwwerkster bij Samenlevingsopbouw. Wij komen bijvoorbeeld gezinnen tegen die in de winter enkel hun living verwarmen. De badkamer verwarmen ze niet. Dus moeten ze douchen bij 3°C. Ze durven ook geen bezoek ontvangen omdat het te koud is. Daardoor geraken ze in een sociaal isolement. De sociale statistieken gaan voorbij aan de mogelijkheid dat iemand te weinig energie gebruikt uit schrik om schulden te maken. 'Het kan best zijn dat iemand geen ingebrekestelling krijgt, geen afbetalingsplannen heeft lopen, eventueel zelfs geen budgetmeter heeft ... enkel omdat hij gewoonweg te weinig uitgeeft om menswaardig te kunnen leven,' weet Clymans, 'Deze vorm van zelfafsluiting komt niet voor in de statistieken.'

Bovendien ziet Samenlevingsopbouw een verschuiving in gebruik van het soort energie. De Vreg heeft het enkel over gas en elektriciteit. 'Maar wij zien dat de lagere inkomensgroepen steeds meer hun toevlucht moeten zoeken in andere verwarmingsbronnen, zoals butaan, kolen en hout,' zegt Clymans. Hierdoor geven de Sociale Statistieken een onderschat beeld van de energiearmoede.

Budgetmeters

Uit de cijfers blijkt dat het aantal naakte budgetmeters (dit zijn de budgetmeters waarvan de stroombegrenzer is uitgeschakeld) is gestegen. 28 procent van alle elektriciteitsbudgetmeters is nu een naakte budgetmeter. Dat geeft aan dat de problemen toenemen. Maar wat met mensen die een budgetmeter hebben, maar geen geld om die op te laden? Zij staan niet in deze statistieken. Iedere aardgasbudgetmeter is een naakte budgetmeter. Dit wil zeggen dat wie geen geld heeft om op te laden, zonder gas zit. Uit gegevens van Eandis blijkt dat zelfs in de koudste winterperiode slechts 80 procent van de budgetmeters wordt opgeladen. 20 procent van de mensen met een budgetmeter zit dus zonder verwarming. 'Ik sprak gisteren met een vrouw uit een maatschappelijk kwetsbare wijk,' getuigt Clymans, 'Zij vertelde mij dat je zelfs in de winter in haar buurt *geen enkele schouw ziet doempen*.'

Stroombegrenzers

De Sociale Statistieken 2013 geven aan dat het aantal autonome stroombegrenzers is toegenomen. Deze stroombegrenzers worden geplaatst wanneer het technisch onmogelijk is om een budgetmeter te plaatsen. Ze beperken het beschikbare vermogen tot 10 ampère. Vroeger stond er in het energiebesluit dat bij gezinnen die verwarmen op elektriciteit geen stroombegrenzer mag geplaatst worden, maar sinds de aanpassingen aan het besluit mag dit wel. Er wordt geen sociaal onderzoek gedaan om te kijken of het wel mogelijk is dat het gezin in kwestie kan overleven. Want met 10 ampère kan je een boiler op elektriciteit niet laten werken. Ook de elektrische verwarming werkt niet op 10 ampère.

Maatregelen

Samenlevingsopbouw juicht toe dat de Vreg jaarlijks cijfers vrijgeeft om de sociale aspecten van de vrijgemaakte energiemarkt toe te lichten. Tegelijkertijd wijst de sector erop dat deze statistieken de energiearmoede niet volledig in beeld brengen. Het probleem is groter dan de Sociale Statistieken 2013 aangeven.

Daarom vraagt Samenlevingsopbouw dat minister van Energie Freya Van den Bossche kiest:

- Voor een beleid waar afsluiting, óók zelf-afsluiting, onmogelijk is.
- Voor de invoering van het grondrecht op energie. Dit recht valt te begrijpen als een gegarandeerde en toereikende levering van de nutsvoorzieningen elektriciteit, gas en water.
- Om de verdere uitrol van aardgasbudgetmeters stop te zetten en de al aanwezige aardgasbudgetmeters te deactiveren.

Noot voor de pers

Mieke Clymans

E-mail: Mieke.clymans@samenlevingsopbouw.be

GSM 0491/61.92.84

Ellen Dries

E-mail: ellen.dries@samenlevingsopbouw.be

GSM 0491/61.92.87

De **sector Samenlevingsopbouw** organiseert maatschappelijk kwetsbare groepen. Samen met hen pakken buurtwerkers en opbouwwerkers gemeenschappelijke problemen aan die te maken hebben met grondrechten of met de leefbaarheid in hun buurt, stad, dorp of streek. De focus ligt op de

verbetering van de kwaliteit van het leven en het samenleven. Samenlevingsopbouw werkt aan een beleid dat afgestemd is op de noden en behoeften van maatschappelijk kwetsbare groepen.